

De rijkdom van onderwijsdata

Prof. dr. Inge de Wolf

***CBS gebruikersmiddag
13 november 2025***

EducationLab
Netherlands

Maastricht University

Waar denk je aan bij rijkdom onderwijsdata?

- *leerlingprestaties*
- *schoolloopbanen leerlingen*
- *achtergrondgegevens leerlingen*
- *schoolgegevens (schoolgewicht etc.)*
- *gegevens leraren*

Claes, E., de Wolf, I., Golsteyn, B., & de Leeuw, S. (2025). Ongelijkheid tussen leerlingen neemt toe tijdens basisschooltijd. *Economisch Statistische Berichten*, 110(4848), 348-350.

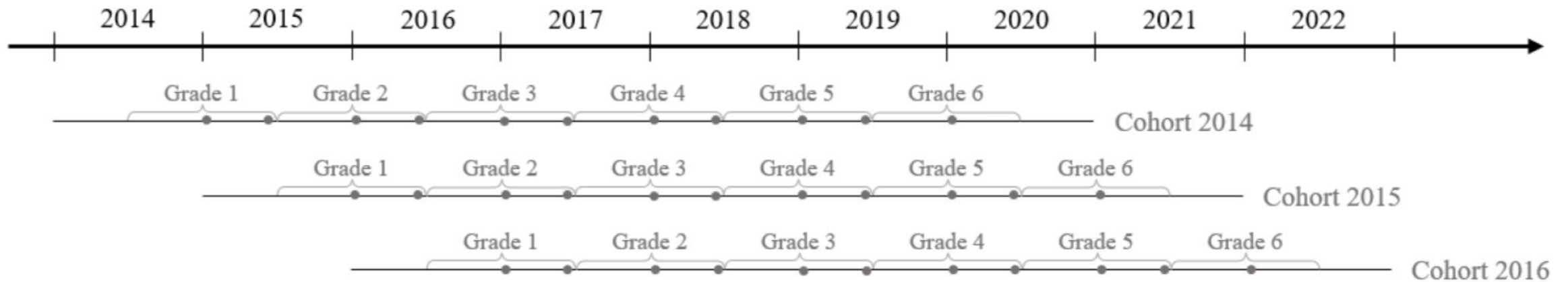
In het kort

- Leerprestaties in lezen, spelling en rekenen verschillen sterk, afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders.
- De leerprestatiekloof in groep 8 is voor minstens de helft al in groep 4 aanwezig.
- Interventies om de ongelijke leerprestaties te verminderen kunnen zowel vóór als tijdens de basisschooltijd plaatsvinden.

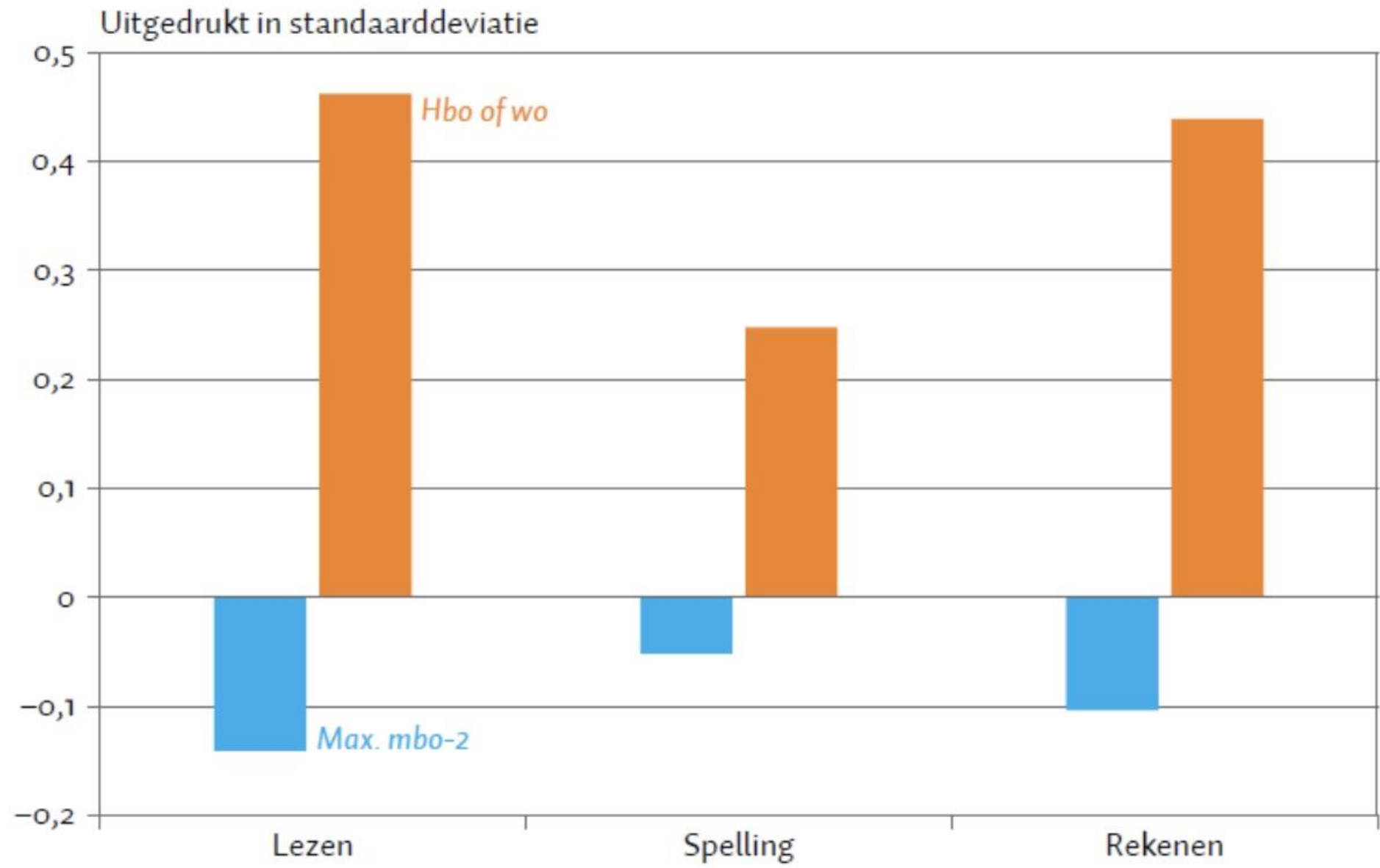
Hoe komen de ongelijke uitkomsten in groep 8?

Figure 3.1: Timeline of the data

Verskil in leerprestaties groep 8 naar ouderlijk opleidingsniveau (vergeleken met mbo-3/4)

FIGUUR 2

Aandeel vaardigheidskloof in groep 8 dat al aanwezig is in groep 4, in procenten

TABEL 1

	Aanwezig in groep 4 van de basisschool	Ontstaan gedurende de basisschool
Lezen		
Max. mbo2	63,57	36,43
Hbo of wo	52,81	47,19
Spelling		
Max. mbo2	68,63	31,37
Hbo of wo	65,73	34,27
Rekenen		
Max. mbo2	51,46	48,54
Hbo of wo	57,86	42,14

Schoolkwaliteit grootste effect

Table 3.3: Regression results of sixth-grade skill scores on first-grade skill scores.

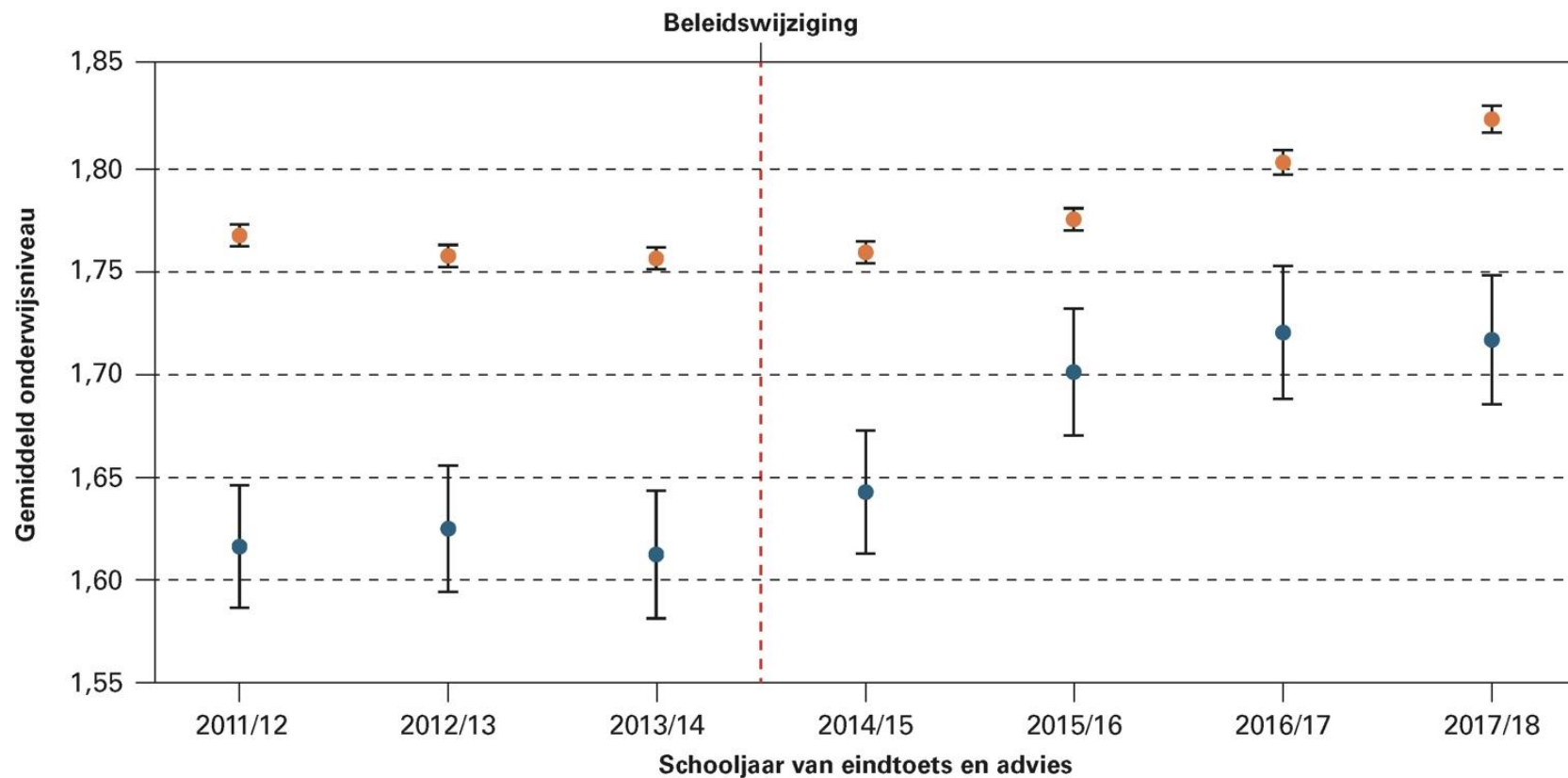
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
Panel I: Reading					
SKILL ^{G1}	.507*** (.005)	.464*** (.005)	.476*** (.005)	.458*** (.005)	.434*** (.005)
Parental education (Middle=ref.)					
Low-educated		-.084*** (.020)	-.089*** (.020)	-.083*** (.020)	-.053*** (.025)
High-educated		.425*** (.012)	.355*** (.012)	.328*** (.012)	.321*** (.013)
Schooling					
School FE	NO	NO	YES	YES	NO
School performance					.527*** (.014)
Student characteristics	NO	NO	NO	YES	YES
Observations	31,830	31,830	31,830	31,808	27,155
R-squared	.257	.295	.387	.404	.355

Loopbanen leerlingen

Golsteyn, Magnée & de Wolf (2025), Basisschoolkinderen met migratieachtergrond hebben baat bij een latere eindtoets. *Demos*: 41 (4): 5-7.

Figuur 1. Het middelbaar onderwijsniveau (in leerjaar drie) van kinderen met en zonder migratieachtergrond dat zij mogen gaan volgen na de basisschool vòòr en na de latere eindtoetsbeleidswijziging

Rijkdom onderwijsdata

*CBS-microdata ideaal voor
onderzoek naar leerprestaties,
schoolkwaliteit, ongelijkheid*

maar ... er kan veel meer!!!!

Maastricht University

ontwikkelkracht

Research – Practice Partnership (RPP)

Wat zijn kansrijke interventies om het lerarentekort tegen te gaan?

45 scholen

12 onderzoekers UM & VU

Gefinancierd door Nationaal
Groeifonds (onderdeel
Ontwikkelkracht)

Chris van Klaveren
Directeur

Melanie Ehren
Senior onderzoeker

Peter Spoelstra
Promovendus

Nienke Ruijs
Senior onderzoeker

Frank Cörvers
Senior onderzoeker

Pam de Vries
Promovendus

Inge de Wolf
Directeur en oprichter

Bart Golsteyn
Senior onderzoeker

Marjolein Camphuijsen
Senior onderzoeker

Tom Rongen
Promovendus

Marlot Griep
Promovendus

Tom Stolp
Senior onderzoeker

**EducationLab
Netherlands**
What works in education

Maastricht University

Vragen lerarenlab

- Hoeveel leraren stoppen met het leraar zijn?
- Wat doen de leraren die gestopt zijn met leraarschap (stille reserve)?
- Wat is een handige maat voor het lerarentekort?
- Helpt de halvering van het collegegeld voor meer gediplomeerden?
- Helpt de achterstandsbonus om leraren op 'hard to staff' scholen te krijgen en houden?

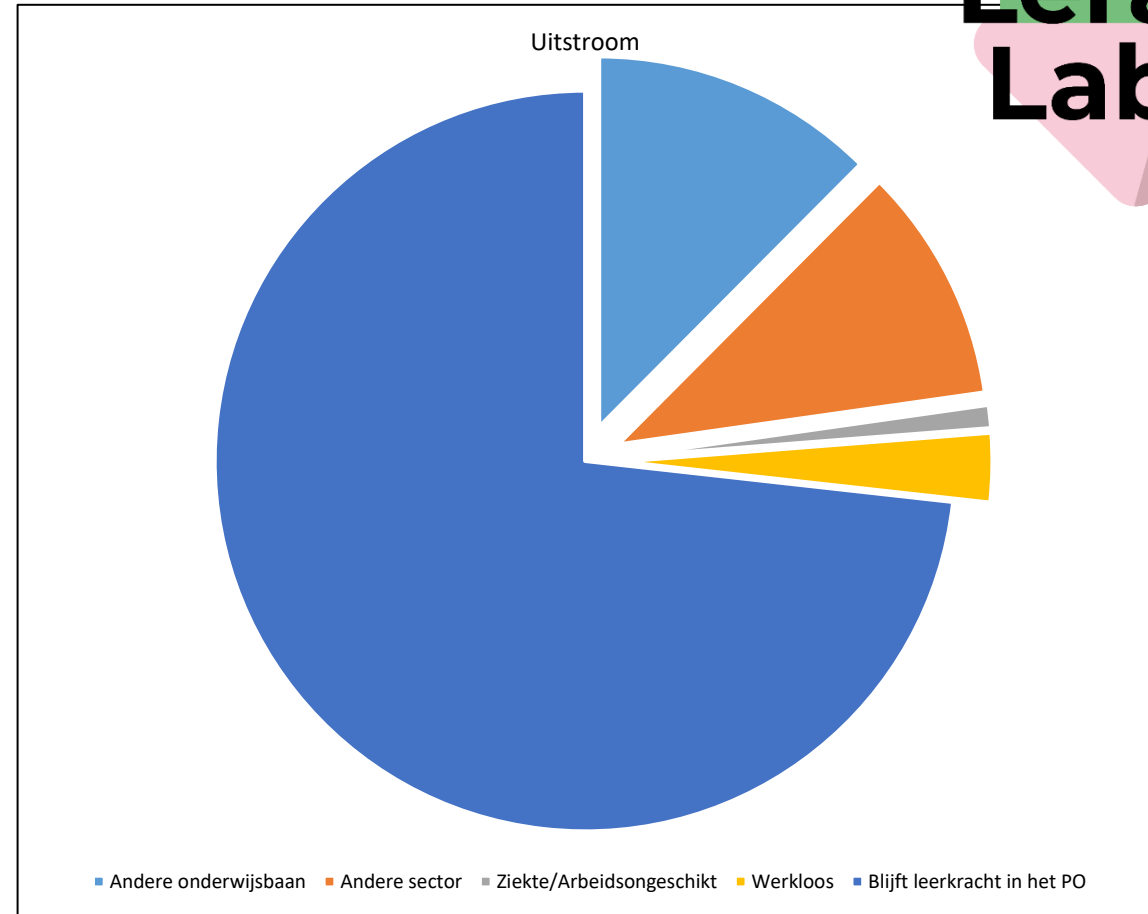
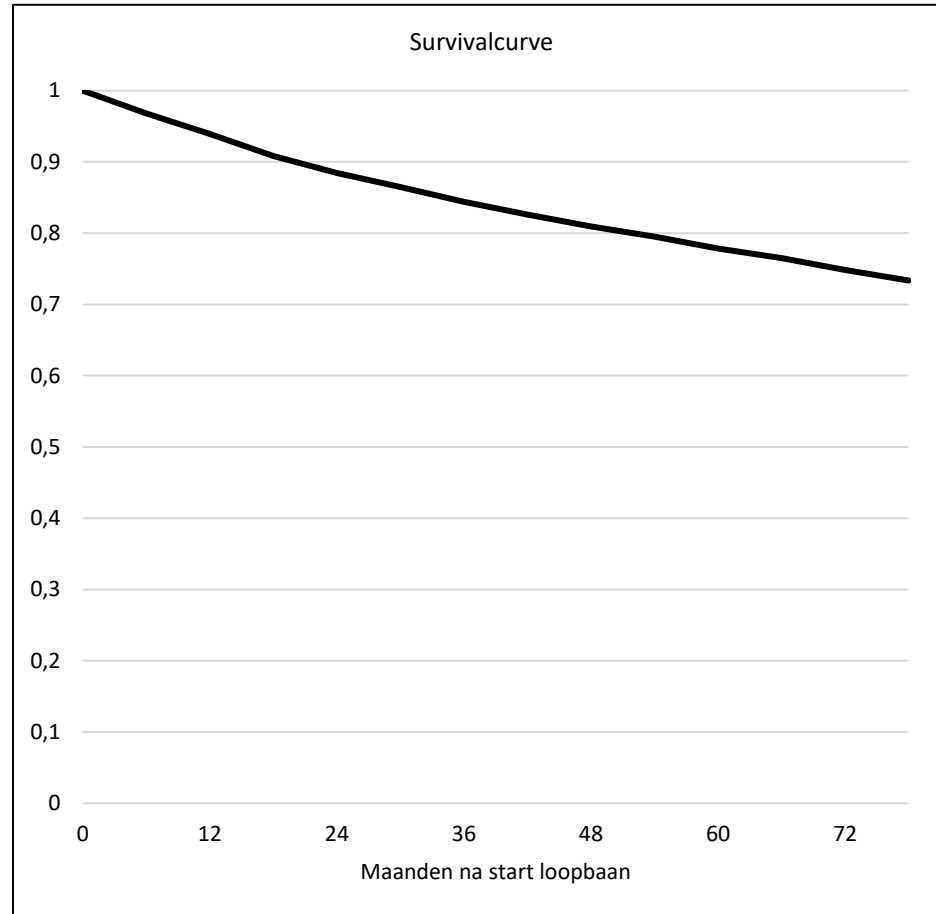
Uitval starters in NL

- *Welk deel van de starters stopt? En wanneer in hun loopbaan?*
 - *Wat doen de leraren die in de eerste 5 jaar wisselen van baan?*
- ➔ CBS: personeelsdata, diploma's

Uitval starters in NL

De Wolf, Griep, de Vries, Corvers, Stolp, Ruijs & van Klaveren
(2024) Lerarentekort: een diagnose. Education Lab.

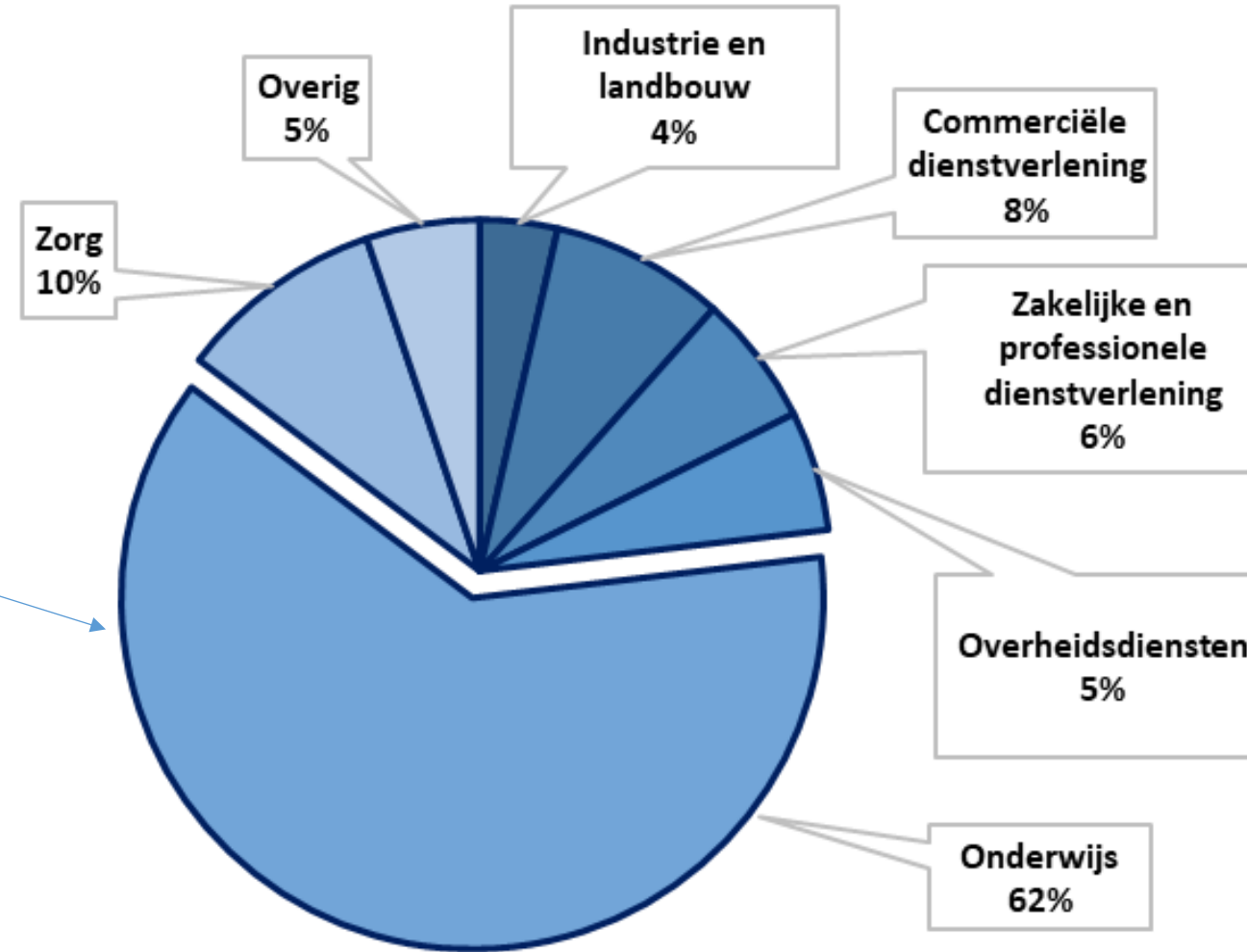
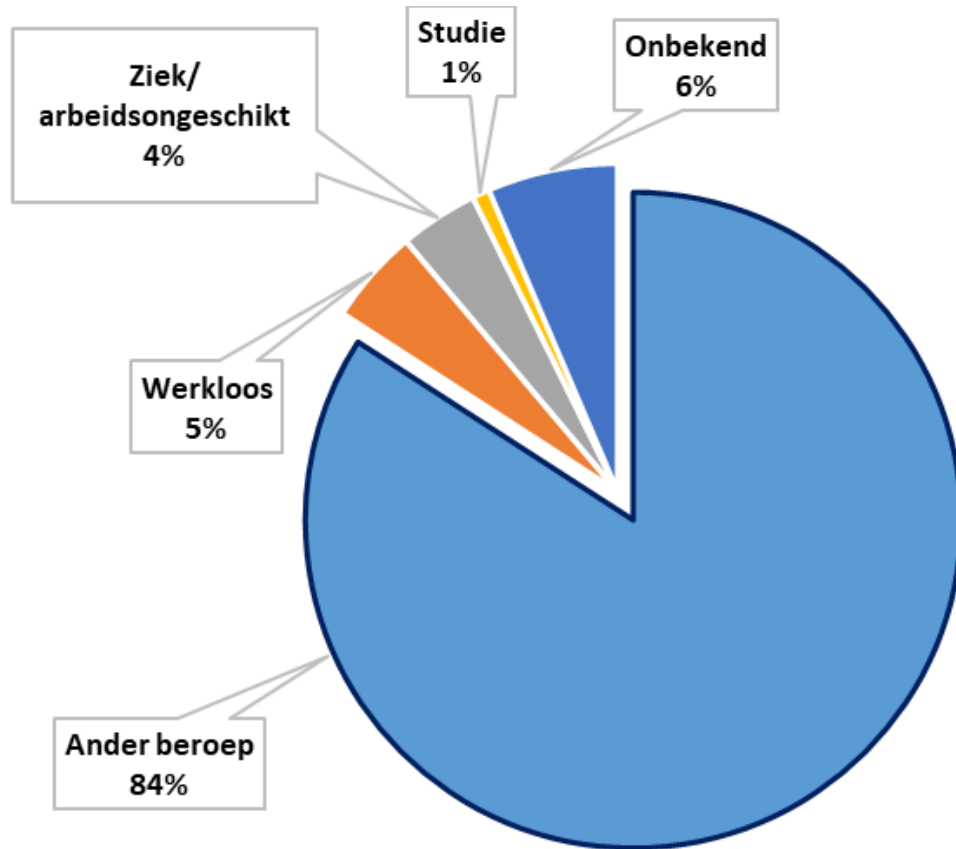
Stille reserve

- *Hoeveel gediplomeerde leraren staan niet voor de klas?*
- *Wat doen ze dan wel?*
- *Lijkt het kansrijk een deel van deze 'stille reserve' weer voor de klas te krijgen?*

➔ CBS: personeelsdata, diploma's

Stille reserve

Hoe meten we t lerarentekort?

- *Welke bruikbare indicatoren zijn er voor het lerarentekort?*
- *Wat is hun relatie tot het 'echte lerarentekort'?*
- *Wat zijn goede proxies voor het lerarentekort?*

➔ CBS: schooldata, verloop personeel

➔ Gekoppeld aan CBS-data: duo-data, vacaturedata en 'echte lerarentekort',

EducationLab
Netherlands
What works in education

Maastricht University

	CBS microdata?
Verloop leraren op school	x
Nieuwe leraren op school	x
Gediplomeerden lerarenopleidingen in regio	x
Net gediplomeerden + LIO-ers + zij-instromers	x
Budget	x
Leerlingenaantallen peuters en groep 8	x
Voorspellingen aantallen leerlingen	x
Leerling-leraar ratio	x
Verwachte tekorten fte's	x
Leraar FTE ratio	x
Onbevoegden / anders bevoegden	x
Stille reserve / elders werkenden	x
Vacatures + vacature duur	--
Aantal kanalen vacatures	-
Vacatures uitzendbureaus leraren	-

Rongen, Stolp, de Wolf & Corvers (2025)
Predicting school-level teacher shortages.

	CBS microdata?	Proxy?	EERSTE INDRUK
Verloop leraren op school	x	x	
Nieuwe leraren op school	x		
Gediplomeerden lerarenopleidingen in regio	x		
Net gediplomeerden + LIO-ers + zij-instromers	x	x	
Budget	x		
Leerlingenaantallen peuters en groep 8	x		
Voorspellingen aantallen leerlingen	x		
Leerling-leraar ratio	x		
Verwachte tekorten fte's	x	X	
Leraar FTE ratio	x	x	
Onbevoegden / anders bevoegden	x	x	
Stille reserve / elders werkenden	x		
Vacatures + vacature duur	--	x	
Aantal kanalen vacatures	-	x	
Vacatures uitzenbureaus leraren	-		

Meer gediplomeerde leraren?

- *Hoe krijgen we meer gediplomeerde leraren via de opleidingen?*
- *Helpt halvering van het collegegeld?*

➔ CBS: inschrijvingen en diplomering hoger onderwijs

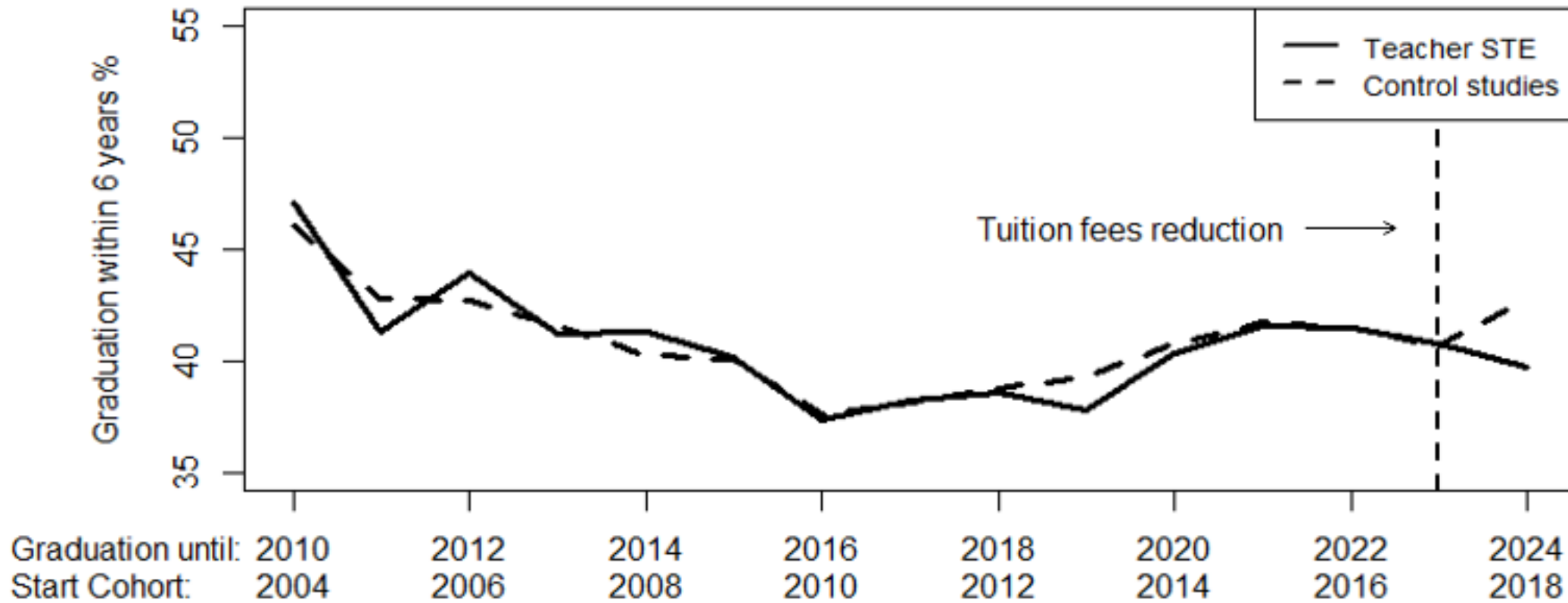
EducationLab
Netherlands
What works in education

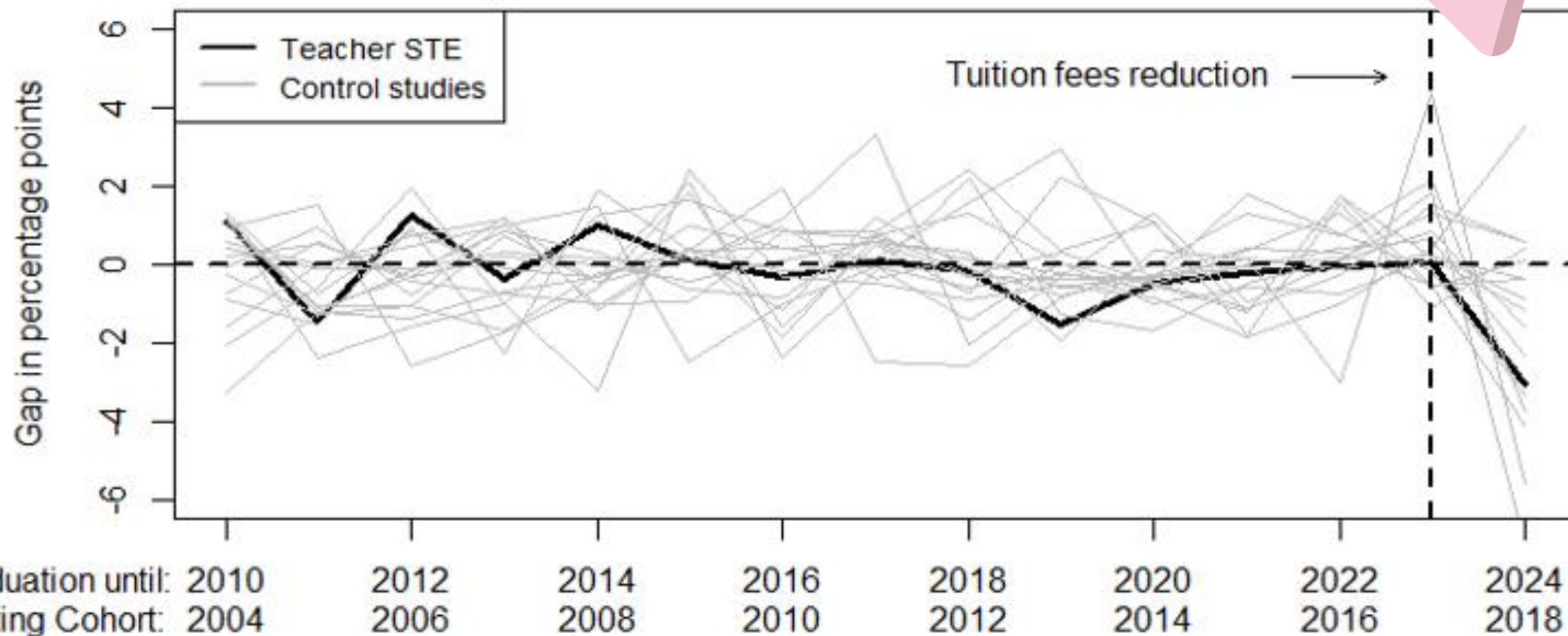
Maastricht University

Halvering collegegeld

Spoelstra, Stolp, Cornelisz, Van Klaveren & Golsteyn (2025)
Does a reduction in teacher education tuition fees reduce teacher shortages?

Effecten halvering collegegeld II

Helpen financiële prikkels leraren?

- *Wat kunnen we doen aan scheve verdeling van het lerarentekort?*
- *Helpen financiële prikkels om leraren aan te trekken en te behouden op de 'hard to staff' scholen?*

➔ CBS: schooldata, verloop personeel

EducationLab
Netherlands
What works in education

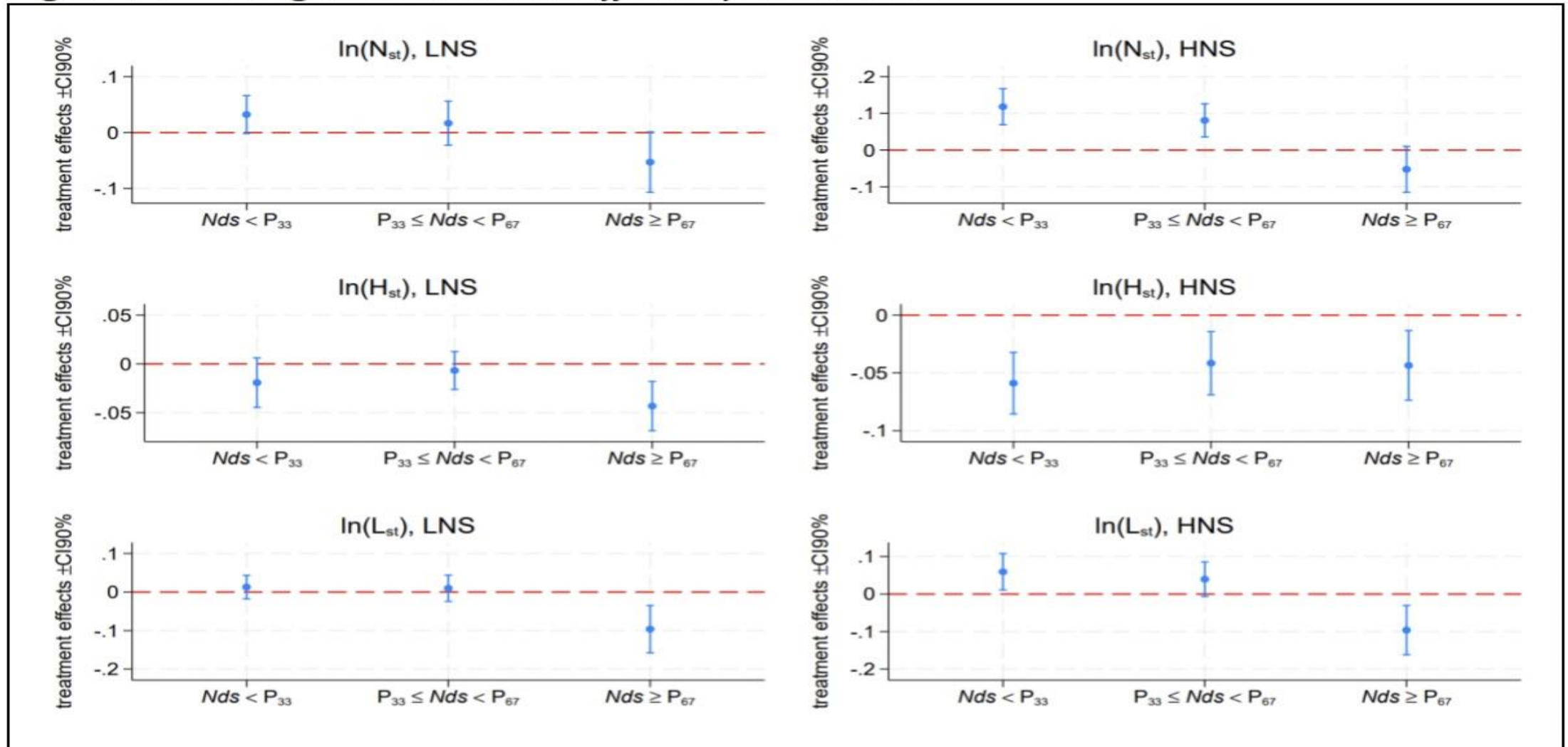

Maastricht University

Effect achterstandsbonus

Stolp, van Klaveren, de Wolf & Cornelisz (2025) The Effects of a Differentiated Wage Increase on Teacher Employment at Urban Schools

Figure 10 – Categorical treatment effects by needs score

Conclusie

CBS microdata rijke bron voor onderzoek naar onderwijsprestaties, ongelijkheid, schoolkwaliteit, etc.

CBS microdata ook zeer bruikbaar voor onderzoek naar leraren, lerarentekort, loopbanen leraren en inzichten in effecten lerarenbeleid.

Longitudinale data maken ook trendanalyses mogelijk, voor o.a. beleidsevaluaties

DANK!!

- www.educationlab.nl
- I.deWolf@maastrichtuniversity.nl

Maastricht University

ontwikkel
kracht

EducationLab
Netherlands

ROA

